

POSTANOWIENIE

Dnia 26 września 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z powództwa J. T.

przeciwko A. R.

o ustalenie, odszkodowanie, wynagrodzenie, sprostowanie świadectwa pracy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 26 września 2018 r.,

skargi kasacyjnej pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w P.

z dnia 19 grudnia 2016 r., sygn. akt VII Pa [...],

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**2. zasądza od pozwanego A. R. na rzecz powódki J. T. kwotę
1590 zł (jeden tysiąc pięćset dziewięćdziesiąt złotych) tytułem
zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu
kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Pozwany A. R., w sprawie ze skierowanego przeciwko niemu powództwa J. T. o ustalenie, odszkodowanie, wynagrodzenie, sprostowanie świadectwa pracy, wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 19 grudnia 2016 r., zaskarżając go w całości i zarzucając rażące naruszenie przez Sąd drugiej instancji przepisów prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie: art. 22 § 1 k.p. w związku z art. 65 § 2 k.c. i art. 300 k.p. przez przyjęcie, że strony miały zgodny zamiar zawarcia umowy o pracę, a nie umowy zlecenia; art. 22¹ § 1 k.p. przez przyjęcie, że w sytuacji, gdy te same czynności

mogą być wykonywane zarówno na podstawie umowy o pracę, jak i umowy o świadczenie usług, przepis ten stwarza domniemanie istnienia stosunku pracy, a nie zlecenia; art. 22 § 1 k.p. polegające na przyjęciu, że cechą istotną stosunku pracy odróżniającą go od stosunku cywilnego jest rodzaj i skomplikowanie czynności powierzonych do wykonania; art. 22 § 1 k.p. polegające na przyjęciu, że uzależnienie wynagrodzenia pracownika w postaci stawki procentowej wyliczonej od miesięcznego obrotu, a tym samym ponoszenia przez pracownika części ryzyka związanego z prowadzoną działalnością, stanowi element typowy dla stosunku pracy.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, „albowiem jest ona uzasadniona w stopniu oczywistym, ponieważ już same powyższe zarzuty wskazują, że Sądy obu instancji wadliwie subsumowały ustalony stan faktyczny pod obowiązujące normy prawne. W szczególności błąd Sądu II instancji polegał na pominięciu tego, że powódka zawierając umowę zlecenia wiedziała jaki stosunek prawny nawiązuje, czym się on charakteryzuje i odróżnia od stosunku pracy. Stanowisko to wzmacniają tylko kolejne ustalenia poczynione przez Sądy *meriti*, a dotyczące nadzoru pozwanego na powódką oraz zasad jej wynagradzania. Z poczynionych ustaleń wynika wprost, że powódka nie była nadzorowana przez powoda, a jej wynagrodzenie składało się z kwoty stałej w wysokości 1000 zł oraz kwoty „ruchomej”, a będącej iloczynem 3% i kwoty miesięcznego obrotu, który jak ustaliły Sądy, wynosi ok. 20 - 30 tys. miesięcznie. Mając to na uwadze oraz powołane poniżej poglądy doktryny i orzecznictwa, zasadność postawionych zarzutów wynika niejako wprost.”.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej stwierdzono, że: „Owa oczywistość wynika z tego, że pomimo ustalenia, że powódka wiedziała że zawiera umowę zlecenia a nie umowę o pracę, że wiedziała czym różnią się te dwa stosunki prawne, że nie działała w stanie przymusu oraz że warunki zawartej umowy w zakresie nadzoru oraz zasad wynagradzania stoją w sprzeczności z zasadami prawa pracy uznał, że strony łączyła umowa o pracę a nie umowa zlecenia.”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powódka J. T. wniosła o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wstępnie należy przypomnieć, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna (podobnie jak uprzednio kasacja) nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. wówczas, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, bądź istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, czy też zachodzi nieważność postępowania lub gdy skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Odnosząc się do kwestii oczywistej zasadności skargi, trzeba przypomnieć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego przesłanka ta wynika zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109, z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494, z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437, z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). W konsekwencji uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga wskazania przepisów prawa, i wykazania kwalifikowanej postaci ich naruszenia zaskarżonym orzeczeniem za pomocą stosownego wyводу jurydycznego.

Wymagań tych skarżący nie spełnił, bowiem we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zawarł wyводу wskazującego na kwalifikowaną postać naruszenia przepisów. Tymczasem w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych

wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym m.in. na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia: Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r.,

II UK 246/07, LEX nr 449007, z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/08, LEX nr 459291, z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134 i z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392).

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c., należało postanowić jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto po myśl art. 98 k.p.c. w związku z § 9 ust. 1 pkt 1 i 2 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.).